

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת כי תבא

תורת

אך טוב וחסד ירדפוני

**דברים פרק כז (ב) וּבָאוּ עֲלֶיךָ כָּל הַבְּרָכוֹת הָאֵלֶּה וְהַשְּׂמֵינָה כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְקֹוֹק אֱלֹהֶיךָ: (מזה)
 וּבָאוּ עֲלֶיךָ כָּל הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה וְרַדְפוּךָ וְהַשְּׂמֵינָה עַד הַשְּׂמֹרָה כִּי לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְקֹוֹק אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁמֵר
 מִצְוֹתַי וּזְקַתִּי אֲשֶׁר צִוִּיתִי:**

שאלות:

והקשו המפרשים א { לכאורה אינו מובן לשון המקרא אחרי שכתוב ובאו עליך היינו שכבר הברכות באו עליו א"כ מדוע ממשיך הפסוק והשיגוך שמשמע שעדיין לא באו עליו?
 ב { עוד קשה מה שייך לגבי ברכות לכתוב שהם ישיגו אותנו, הרי האדם רודף אחריהם ולא צריך שירדפו אחרי ורק באויב שרודף מתוך שנאה שייך לומר והשיגו?

מנהג העולם להתלונן:

דבר ראשון. הנה כל אדם שתשאל בעולם יספר לך כמה הזדמנויות היו בחיים שהפסיד ועבר לו תחת הידיים עסקאות שיכל להיות בהם עשיר כקרח ולא עלה בדעתו שזה טוב ומוצלח וחי במרמור על גורלו ובכאב וחרטה במשך שנות ימיו, ובפרט אם רואה שאחר עשה את אותה עסקה והצליח הכאב נכפל, ומצד שני אתה רואה דברים מפליאים והפוכים בני אדם שלא ידעו ולא חשבו שהדבר כל כך יצליח ופתאום נפער בפניהם שערי עושר והצלחה עד בלי די, אני מכיר שני בני אדם שהתעניינו במכרה יהלומים ברוסיה וכל אחד הלך לשאול את רבו אם כדאי לעשות העסקה או לא אחד יעץ לו רבו לא לעשות והשני יעץ לו רבו לעשות ובפעול עשה והצליח עד שהיום הוא אחד מעשירי העולם והשני שהיה גדול ממנו בעושר נשאר קטן מאוד. כמו כן אני מכיר עשיר שרצה לרכוש בית והיה איזה בית למכירה של אדם עררי שהיה מלא בגרוטאות מפני שהיה דרכו של אותו זקן לאסוף וכאשר נפטר הבית הוצע למכירה ומפני שמשפחתו לא רצתה להתעסק עם כל הגרוטאות רצו שמי שיקנה את הבית יפנה הכל ובגלל הדבר הזה נמנעו רבים לקנותו, אולם אחד החליט למרות הכל שהוא קונה אותו וכאשר פינו הכל מצאו אוצר של מזומנים בבית. דבר שני. יש בני אדם אשר דרכם להתלונן על הטרדנים שדופקים בפתחם או בבקשה או שאלה ועצה או עזרה כל שהיא וטעות בידם, ולזאת התורה רוצה ללמדנו שהכל תלוי בזכויות של האדם בקיום התורה והמצוות, כי רק מי שזוכה הברכה וההצלחה רודפת אחריו והעסקאות מזדמנות לידו מבלי מאמץ, וגם הוא תמיד מוטרד בגלל ענייני התורה ומצוות צדקה וחסד ומעשים טובים כאשר נבאר.

תירוץ הספורנו שלא יצטרך השתדלות:

ובזה נבא לביאור הפסוקים, **כתב לתרוץ הספורנו דברים פרשת כי תבוא פרק כח פסוק ב** ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך. **אף על פי שלא תשתדל אתה להשיגם:** כי תשמע בקול ה' אלהיך. **וזה כשתהיה תורתך קבע ומלאכתך עראי ולפיכך ישיגוך הברכות בלתי השתדלות וכו'.** ולפירושו ביאור הפסוק אם אתה זוכה ומגיע לך שיבואו הברכות הם ישיגו אותך גם בלי להשתדל.

תירוץ הדגל אפרים שפעמים אין האדם יודע שזה הברכה:

עוד מתרץ בספר דגל מחנה אפרים לבאר על דרך הפסוק שנאמר ע"י דוד המלך **תהלים פרק כג (ו) אֶדָּל טוֹב וְחָסֵד יִרְדְּפוּנִי פְּלִימֵי תַיִי,** ומה שייך שחסד ירדוף? אלא שפעמים שהאדם טועה וחושב שזה אינו טוב ולכן אינו רוצה לעשות את אותו הדבר, אולם למרות שדחה את הדבר הקב"ה בכל זאת נותן לו את הדבר הזה ואח"כ מגלה את הברכה שיש בזה. ולפירושו ובאו עליך היינו שמזדמן לפניו איזה עסקה אך הוא אינו רוצה לעשות בחושבו שאינו טוב, אך למרות זאת הדבר משיגו מאת השם ולבסוף מגלה שזה ברכה.

מעשה שהיה כיצד הברכה רודפת אחרי האדם:

כתב הבן איש חי מעשה שהיה באחד תם וישר והוא בינוני שאינו עשיר ויום אחד שמעה אשתו שהביאו אותו היום דגים הרבה למכור בשוק כי עלתה במצודה של אותו היום דגים מרובים וכולם היו ממין החשוב הנקרא בערבי ביני ונמכרים בזול, ותלחץ את בעלה שילך לשוק ויקנה דג אחד, והוא סירב ונתעצל מכמה סיבות, ואחר אלף הפצרות שעשתה אשתו הוכרח לילך, והנה אותו המוכר שהלך אצלו אותו היום היו כל הדגים שבחנותו ממין החשוב שקורין בינ"י ורק היה בחנותו דג אחד גדול שהוא ממין הגרוע שקורין גטא"ן, והיה אותו המוכר משתדל הרבה למכור לזה הדג הגרוע שקורין גטא"ן ואין שום אדם מתרצה לקנותו אף על פי שהיה אומר להם שהוא ימכרנו בחצי ערכו כי אומרים לו מי זה רואה מין החשוב ויקנה הגרוע באופן שבכל הפצרותיו בלוקחים לא היה שום אדם נשמע לקנות הדג ההוא כי ידמה אותו הדג כאלו עקרב יש בו שעוקץ אותם וגם את בעליו. וכאשר קרב אותו האיש אליו לקנות ראה זה המוכר שזה האיש הוא תם על כן אמר אולי אוכל לפתותו לקנות הדג, ויראהו לו ויאמר תקנה זה הדג שהוא גדול בכמותו ואני מוכרו לך בחצי ערכו, ולא אבה האיש לקנותו באומר עתה תתקוטט אשתי ותאמר למה קנית ממין הגרוע שקורין גטא"ן כיון שיש לפניך מין החשוב והכל קונים ממנו, בקיצור אחר אלף הפצרות ורצויים קבל לקנותו ברביע ערכו, ואחר שהביא את הדג לבית חשב בדעתו אם יתן הדג לאשתו ודאי תתקוטט עמו ותכריחהו להחזירו ולהביא דג אחר במקומו ממין החשוב, לכך הכניס הדג לבית התבשיל ולקח הסכין והפשיט קשקשים שלו וקרעו לעשותו חתיכות קטנות כי עתה

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

אם תראה אשתו לא תכירנו ואם תכירנו לא תכריחנו להחזירו כיון שכבר נקרע, וכיון שקרעו בידו מצא בתוכו מרגלית אחת יקרה, ותיכף ומיד הולך אותה אצל עשיר אחד גדול שהוא בעירו למכור אותה על ידו, וזה העשיר כשראה אותה נתפלא עליה וא"ל מנין לך כזה מרגלית, וזה לא העלים ממנו וסיפר לו המעשה כמו שהיא מתחלה ועד סוף. ויאמר העשיר מאחר שאתה ספרת לי מעשה שלך, גם אני אספר לך על עושרי מהיכן בא שענייני דומה לענייך שלך, ויאמר כי אביו לא היה עשיר כל כך ופעם אחת חלה חולי גדול ונתרפא על ידי רופא אחד מובהק, ואחר שנתרפא צוהו הרופא שילך חוץ לעיר לקבוע לו אהל בארץ מישור על שפת הנהר ששם האויר צח וטוב וזה הוא צורך גדול בעבור התחזקות גופו ובריאותו, כי היה חוץ לעיר קרקע גדולה אצל הנהר והיה דרכם של עשירי העיר לקבוע בה אהלים לדור שם שני חדשים אייר וסיון ונותנים לממשלה בלאד"יי בעד כל אהל כך וכך דנרים, וא"ל הרופא אתה תקדים לילך בניסן לקבוע אהל במקום אשר יערב לך כי אותו זמן לא יש אדם אחר עומד נגדך וכל הקודם זכה, ולא רצה אבי לעשות כאשר אמר הרופא ובפרט להקדים, וסוף דבר אחר מאה הפצרות הכריחו הרופא שיוליך האהל לקבועו שם בקרקע ההיא בחודש ניסן, ואכן הלך והוא ראה קרקע גדולה לפניו וערב לו לקבוע האהל בצד זה ואחר שטרח וקבעו חזר בו ועקרו וקבעו בצד אחר כן עשה שתיים ושלש פעמים ובמקום האחרון כשבא להכות היתד של האהל בקרקע הנה אחר שירדה שיעור חמש אצבעות נראית לפניו גומא אחת שירד כל היתד בתוכה וכשבא להוציאו הסיר בידו את העפר ויראה לפניו צלוחית אחת קטנה וימצאנה מלאה אבנים טובות ומרגליות יקרות ויתעשר בה עושר גדול וממנה כל העושר שלי שהוא בידי שירשתי אותו מאבי.

עוד מעשה שהיה:

מסופר על ר' לייב מרקיש אביו של בעל "שולחן שלמה" צדיק וחסיד היה ועסק בתורה יומם ולילה אשתו היתה עוסקת בחנות אריגים לפרנסתם פעם אמרה לו אשתו אין דרך אשה לצאת ליום השוק לך קנה סחורה מהשוק ואני אמכרם בחנות הכינה רשימה מיני אריג ודמיהם בצידים ושלחתו ליריד ליפציג כשהגיע ליריד סיפר לו העגלון שהשוק יארך חודש ימים אמר ר' לייב לתומו אקנה סחורתי בימים אחרונים ובנתיים אלמד תורה וכן עשה. בימים האחרונים הלך לשוק לחפש אריגים אך הכל נמכר ולא נשאר רק לסוחר אחד אריג אדום המשמש נוי לבגדי שרים גדולים העולה דמים מרובים קנה בכל כספו את כל המלאי ושב לביתו, כשהגיע לביתו שלח את העגלון לחנות של אשתו והוא הלך לבית המדרש לעסוק בתורתו, כאשר פתחה אשתו את צרורותיו חשכו עיניה מה קנה, הלכה מיד לבית מדרשו והחלה גועה בבכיה מה עוללת לי במשך שנים רבות לא אצליח למכור את הסחורה שקנית בחנות הגדולה ביותר של אריגים מוכרים מזה האריג עשר אמות לשנה, ענה לה ר' לייב היכן בטחונך הרי הכל מאת ה' ומזונותי של אדם קצובין מר"ה מה לי אריג זה ומה לי אריג אחר. עברו ימים מספר והנה הגיע שליח מיוחד מאת המושל על מנת לקנות כמה מאות מטרים של אריג אדום מאחר והחליט להלביש את כל משרתיו אדום מכרה האשה את כל האריג לאותו שליח והתפרנסו כמה שנים טובות "מטעותו" של ר' לייב.

ביאור נוסף לפי החפץ חיים שעדיף לעסוק בחסד להנצל מגזרות:

עוד נראה לבאר לפי דברי החפץ חיים כדלקמן בהקדם דברי התנא במסכת אבות פרק ג משנה ה רבי נחוניא בן הקנה אומר כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ וכל הפורק ממנו עול תורה נותנין עליו עול מלכות ועול דרך ארץ: וביאור דברי התנא בהקדם מה שאמרו חז"ל **במסכת סנהדרין דף צט ע"ב** אמר רבי אלעזר כל אדם לעמל נברא, שנאמר כי אדם לעמל יולד, איני יודע אם לעמל פה נברא אם לעמל מלאכה נברא, כשהוא אומר כי אכף עליו פיהו, הוי אומר לעמל פה נברא. ועדיין איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה, כשהוא אומר לא ימוש ספר התורה הזה מפיד, הוי אומר לעמל תורה נברא. והיינו דאמר רבא כולוהו גופי דרופתקי נינהו, טובי לדזכי דהוי דרופתקי דאורייתא. ופרש"י שם דרופתקי, טרחניו, כלומר, כל הגופין לעמל נבראו. טוביה לדזכי, אשריו למי שזכה והיה עמלו וטרחו בתורה, **לשון אחר:** דרפתקי, כיס ארוך שמשמין בו מעות, כל הגופין נרתקין הם לקבל ולהכניס דברים, אשריו למי שזכה ונעשה נרתק לתורה. ללמדנו שלכל אדם נגזר עליו שיהיה לו איזה עול, כי אדם לעמל יולד, השאלה רק איזה עול יהיה עליו ולכן יש שני סוגי בני אדם בעולם יש אשר העול שעליו הוא עול של תורה ומצוות, ויש בני אדם שהעול עליו הוא טירדות החיים סבל וצרות, ולכן אומר התנא מי שזוכה מקבל עליו עול תורה ומצוות ונמצא שכל ההטרדות וההפרעות שלו הן בתורה ומצוות, ומי שפורק מעליו עול תורה נותנין עליו עול וטירדות בענייני גופו ורכושו.

מעשה שהיה עם החפץ חיים:

מסופר מעשה עם החפץ חיים שפעם היה אדם שימש כגבאי לצדקה וחסד וכמובן היה לו הרבה הפרעות ביום ובלילה מבני אדם הנצרכים, אשתו לא יכלה לסבול הדבר שמטריד מאוד ואמרה לו עד מתי הדבר הזה ימשך, ניסה לשכנע אותה כי זו מצווה גדולה, אך האשה אמרה לו שהיא לא יכולה לסבול יותר, שכנע אותה להתייעץ עם גדול הדור החפץ חיים ונעשה מה שיאמר, נסע לעירו של הרב נכנס אצלו בשעות הצהריים ראה אותו שנטל ידיו בירך המוציא והתחיל לאכול, ביקש מהשמש שיכניס אותו אחרי הרבה הפצרות נתן לו להיכנס, כשנכנס ה"חפץ חיים" היה קורא את המזמור "מזמור לדוד השם רועי לא אחסר וגו' אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חי"י ולפני שאותו גבאי צדקה ישאל את שאלתו התחיל ה"חפץ חיים" לבאר לו את הפסוק, והקשה מה ביאור הפסוק שאמר "ירדפוני" וכי טוב וחסד רודף את אדם, היה צריך לומר אך טוב וחסד אעשה כל ימי חי"י? אלא ביאר החפץ פעמים אדם שעוסק בחסד וחסד רודף אותו כל יום מבלבלים אותו כל יום באים דופקים בדלת באים ובאים, ואדם חושב שזה צער גדול בשבילו שתמיד רודפים אותו, ובפרט כאשר נתקל עם אנשים שגם אחרי שאתה עוזר להם הם כפויי טובה ויושב ותמהה האם כדאי להמשיך בזה, לכן אומר דוד המלך אני מבקש מהשם ומעדיף שאך טוב וחסד ירדפוני אפילו שהם רודפים אותי ומטרידים אותי לא אעזוב

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

אותו, כי אני מעדיף רדיפת חסד ולא רדיפת אויבים וצרות וכדומא. קם אותו אורח הגבאי צדקה לצאת ואמר שלום, כאשר ראה הרב שהוא קם שאלו מה רצית לשאול, ענה לו לרב שכבר ענית על שאלתי בביאור דברי דוד המלך. **ובזה מתפרשים הפסוקים בפרשתנו שאדם שזוכה לברכה ובאו עליך הברכות, וחוף מזה כל העול שאני ישים עליך שהם ירדפו אחריך לעשות צדקה וחסד בכדי לזכות אותך ולהציל אותך מעול דרך ארץ כדברי התנא באבות.**

מוסר השכל:

הראת לדעת עד כמה האדם טועה כאשר חושב שכל הצלחתו תלויה בחכמתו ובמחשבתו ועומד תוהה ובוהה על גורלו מדוע לא אותם עסקאות והיה מצליח ובפרט שרואה את חברו שהצליח, אולם התורה מלמדת אותנו ההפך שרק על ידי שמירת התורה והמצוות הברכות רודפות אחרי האדם ומזדמנות לו עסקאות מוצלחות, ובנוסף לכך פעמים רבות כאשר מפריעים לו בביתו במנוחתו או בעבודתו ועסקו בבקשות שונות של צדקות וחסד עד שכבר נמאס לו וחושב כיצד להתפטר מדבר זה, אולם גם בזה התורה מלמדת אותנו שרק מי שזוכה הקב"ה הופך את עול הדרך ארץ לעול של רדיפת צדקה וחסד, בהיות וכל אדם בעולם יש עליו עול הטרדות ובעיות, השאלה האם הן בעיות והטרדות בבריאות או בילדים או באשה או בעובדים או בנכסים או במס הכנסה או בכל מיני בעיות, או העול יהיה ברדיפת והטרדות של צדקה וחסד, אין ספק שכל אחד יעדיף צדקה וחסד כי על זה מלבד שאין סבל בגופו גם מקבל שכר על מעשיו, ולכן צריך לשמוח על כל הטרדה והפרעה שהיא קשורה לתורה ומצוות כי זה התחליף לדבר אחר, ובפרט בחודש אלול שיש עניין להרבות בצדקה וחסד כמבואר בדברי האריז"ל שזה סוד יחוד השם של החודש היוצא מפסוק **דברים פרשת ואתחנן פרק ו (כה) וצדקה תהיה לנו כי נשגור לעשות את כל המצוה הזאת לפני יקוק אלהינו כְּאֲשֶׁר צִוּנוּ:** ועל ידי זה נזכה שיקויימו הברכות הכתובות בתורה ורדפוך והשיגוך אתה וכל בני ביתך לפי כל הפירושים עם כלל ישראל, בברכת כתיבה וחתימה טובה.

בידידות ואהבה

הצב"י מרדכי מלכא ס"ט